

Newsletter

M a r t   2 0 2 0 .

TEME:

1. Novi član Udruženja Biogas
2. Vodič za investitore
3. Prezentacija Udruženja Biogas na Danim energetike u Novom Sadu
4. Predstavljanje modela upotrebe toplote iz biogas postrojenja za grejanje javnih objekata
5. Safety First brošura dostupna našim članovima
6. Udruženje Biogas na RTS-u
7. Credit Agricole Srbija i KfW-kreditiranje energetske efikasnosti i OIE

Financed By:

Federal Ministry
for Economic Cooperation
and Development

Coordinated By:

In Cooperation With:

1. Novi član Udruženja Biogas

Veliko nam je zadovoljstvo da vas obavestimo da je Udruženje Biogas, u proteklom mesecu, postalo bogatije za još jednog člana.

U pitanju je **MP & Associates doo**, privredno društvo koje se bavi pravnim i investicionim konsaltingom i koje je uspešno realizovalo više od 15 značajnih investicionih projekata na teritoriji Balkana, a čija misija je pružanje pravnog i investicionog savetovanja, kao i samostalna realizacija projekata koji ostvaruju visoku dodatnu ekonomsku i socijalnu vrednost.

Kompanija je dizajnirala i sprovela ekonomске projekte koji su potpuno ekonomski oporavili gradove poput Rume, Ćuprije, Brčkog i Novog Sada, uključujući razvoj tri industrijske zone, osam grinfeld fabrika i elektrana ukupne snage preko 20MW.

MP & Associates doo, kao investitor, realizuje izgradnju biogas postrojenja ukupnog kapaciteta 2 x 999kW na teritoriji opštine Bojnik, koja će proizvoditi električnu i topotnu

energiju, pri čemu će osnovnu sirovinu činiti poljoprivredne kulture pogodne za proizvodnju biogasa (silažni kukuruz, seno, sirak i drugo) koje će investitor samostalno uzgajati, dopunjene sekundarnim ulaznim materijama (stajnjak, otpadi iz poljoprivredne proizvodnje, ostaci i produkti voćarske proizvodnje i drugo) **MP & Associates doo** želimo srdačnu dobrodošlicu u Udruženje i radujemo se budućoj saradnji.

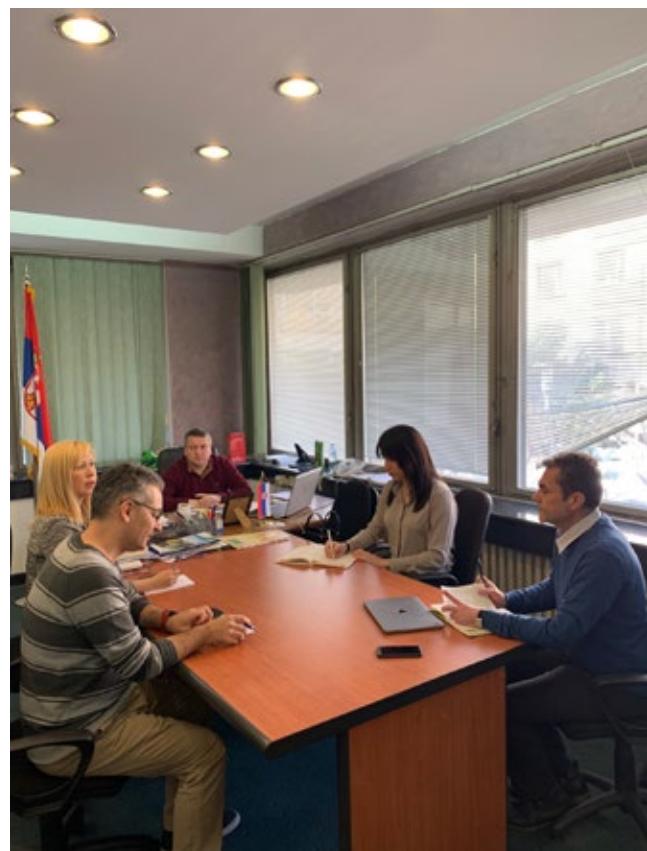
Kako je jedna od najvažnijih funkcija Udruženja Biogas umrežavanje članova, iskoristiću priliku da ovim putem pozovemo sve članove koji žele da stupe u kontakt sa **MP & Associates doo**, ili sa bilo kojim našim članom, da nam se obrate i bićemo srećni da organizujemo zajednički sastanak.

2. Vodič za investitore

U planu je izrada „Vodiča za investitore“ koju će razviti Udruženje Biogas, uz pomoć Sektora za ruralni razvoj Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i uz podršku naših partnera Nemačke Biogas Asocijacije, Fachverband Biogas e.V.

Vodič je osmišljen kao pomoć novim investitorima, a sadržaće sve neophodne savete, korake i smernice koje su investitoru potrebne. Vodič će biti baziran na iskustvima članova Udruženja Biogas koji već imaju postrojenja koja rade, a ukazivaće na greške i eventualne korake koje bi trebalo preduzeti da do istih ne dode. Pored praktičnih saveta – koliko je određene sirovine potrebno za rad postrojenja, kako izabrati odgovarajuću tehnologiju, te saveta u vezi sa procesom izgradnje i upravljanja postrojenjem, u vodiču će se naći i smernice za pravilan pristup analizi sopstvenih mogućnosti, kao i primeri rada elektrana različitih kapaciteta.

3. Prezentacija Udruženja Biogas na Danim energetike u Novom Sadu

Deveta Manifestacija "Međunarodni dani energetike i investicija" održana je na Novosadskom sajmu, a tokom dva dana, koliko je manifestacija trajala, organizovano je osam panela, na kojima se govorilo o aktuelnim temama – energetskoj efikasnosti, obnovljivim izvorima energije, zelenoj gradnji i zaštiti životne sredine.

Uz učešće vodećih eksperata iz zemlje i inostranstva obrađene su najaktuellerne teme, a Udruženje Biogas imalo je zapaženu prezentaciju na panelu „Bioekonomija kao koncept razvoja održivih gradova“. Član Upravnog odbora Udruženja Biogas g. Goran Knežević, održao je tom prilikom prezentaciju, u kojoj je prisutne upoznao pre svega sa benefitima biogasa kako za investitora, tako i za region, ali se osvrnuo i na doprinos biogasa razvoju bioekonomije, u skladu sa temom panela. Tim povodom g. Knežević je istakao pozitivni uticaj biogas elektrana na životnu sredinu, naglasivši da je metan čak 25 puta agresivniji od CO₂ i da na taj način, kontrolišući emisiju metana u atmosferu, biogas postrojenje ima izuzetno važan uticaj na zdravlje ljudi i životnu sredinu. Đubrivo koje se dobija kao posledica procesa proizvodnje biogasa, može da se

koristi za pokretanje organske proizvodnje i takvo đubrivo zemljište četiri puta bolje apsorbuje od đubriva koji nisu dobijena ovim putem. Zatim, pri proizvodnji biogasa (tretiranjem otpada sa farme) uništavaju se patogene bakterije čak za 98%, a do 90% se smanjuju neprijatni mirisi sa farme. Zatim, značajan podatak za investitore jeste da za vlasinke biogas postrojenja ne postoji problem plasmana robe na tržište, jer je Uredbom definisano da će u 12 godina sva proizvedena električna energija biti prodata. Biogas elektrane generišu stabilne prihode i stoga ljudi ostaju na selu, što ima širok spektar benefita kako na region, tako i na čitavu državu.

Svako selo trebalo bi da ima elektranu na biogas! Zaključak je ove prezentacije, a ujedno i poruka Udruženja Biogas.

4. Predstavljanje modela upotrebe toplote iz biogas postrojenja za grejanje javnih objekata

Udruženje Biogas Srbija i GIZ/AMBERO tim, uz podršku Regionalnog centra za društveno-ekonomski razvoj BANAT i Stalne konferencije gradova i opština (SKGO), pozivaju vas da prisustvujete predstavljanju modela upotrebe toplote iz biogas postrojenja za grejanje javnih objekata (osnovne škole, sportske hale, stanice milicije, mesne zajednice, kulturnog centra, zabavišta) razvijenom u okviru projekta Razvoj bioenergetskog tržišta u Srbiji (<http://www.bioenergy-serbia.rs>).

Okrugli sto će se održati u **četvrtak, 12.03.2020.** godine, u **Botošu sa početkom od 11h.**

Tokom okruglog stola predstavićemo model sa aspekta značaja za razvoj lokalne zajednice i uloge lokalne samouprave u procesu implementacije. Otvorićemo diskusiju o pozitivnim efektima modela i potencijalnim preprekama za njegovu implementaciju i/ili replikaciju u lokalnim samoupravama.

Vaši sagovornici tokom događaja će biti predstavnici Udruženja Biogas, preduzeća Bioelektra doo Botoš, Mesne zajednice Botoš, Grada Zrenjanina, Osnovne škole "1.oktobar" Botoš, Udrženja poljoprivrednika Botoš i GIZ-a. Nakon događaja zainteresovani učesnici će obići biogas postrojenje.

AGENDA

OKRUGLI STO

Mogućnosti i značaj upotrebe toplote iz biogas postrojenja za lokalnu zajednicu

Datum: Četvrtak, 12.03.2020. godine

Mesto: Dom omladine, Toze Markovića 75 Botoš

<i>Moderator: Zoran Pomoriški, Udruženje Biogas Srbija https://biogas.org.rs</i>	
10:30 – 11:00	Prijava učesnika
11:00 – 11:15	Pozdravna reč predstavnika Grada Zrenjanina i Mesne zajednice Botoš
11:15 – 11:45	Kratko predstavljanje Udruženja Biogas Srbija Doprinos projekta Razvoj bioenergetskog tržišta u Srbiji - GIZ DTKI
11:45 – 12:45	Predstavljanje modela upotrebe toplote za grejanje javnih objekata u Botošu <i>(faze razvoja modela, korišćenje svih output iz postrojenja, podrška lokalne samouprave, način saradnje između vlasnika postrojenja i lokalne samouprave (planiranje, administracija, promocija, zajednička ulaganja, interesi obe strane i stanovnika))</i>
12:45 – 13:15	Važnost modela za lokalnu zajednicu i primeri dobre prakse
13:30	Zakuska
14:30	Poseta biogas postrojenju (opciono)

5. Safety First brošura dostupna našim članovima

Od danas za naše članove biće dostupna brošura „Safety first – Smernice za bezbednu upotrebu tehnologije biogasa“, koje su nam obezbedili naši partneri Nemačka Biogas Asocijacija, Fachverband Biogas e.V.

Za sve naše članove obezbedene su brošure, pa vas molimo da nas kontaktirate putem e-pošte: lidiya.carevic@biogas.org.rs, kako bismo vam dostavili primerke na adresu.

6. Udruženje Biogas na RTS-u

Član Upravnog odbora Udruženja Biogas, g. Goran Knežević gostovao je u emisiji Šarenica na RTS-u i tim povodom obavestio javnost o novostima, kako u sektoru biogasa u Srbiji, tako i u samom Udruženju.

G. Knežević je govorio i o planovima za budućnost, naglasivši da je biogas sektor u ekspanziji i da je veoma ojačao od samog početka u Srbiji. G. Knežević se osvrnuo na benefite biogasa i njegov značaj, kako za životnu sredinu, tako i za lokalne zajednice i ruralni razvoj, jer ukoliko uzmemo u obzir da jedno biogas postrojenje direktno i indirektno zaposli do 50 ljudi, značaj ovog postrojenja nije zanemarljiv.

G. Knežević je naglasio i značaj podrške Udruženju od strane naših partnera Nemačke Biogas Asocijacije, te istakao da smo uz njihovo podršku omogućili članovima Udruženja obilazak reprezentativnih biogas postrojenja u Nemačkoj, a posebno je naglasio napore Udruženja, da sva znanja i iskustva koja dobijamo od naših partnera, primenimo u Srbiji.

Mi ćemo kao Udruženje nastaviti da obaveštavamo javnost o našim planovima i o svim benefitima biogasa koji su široj javnosti, još uvek, nepoznati i na taj način podržavati kako sektor, tako i naše članove, jer podrška našim članovima je svrha našeg rada i našeg postojanja.

7. Credit Agricole Srbija i KfW obezbedili 25 miliona evra za kreditiranje energetske efikasnosti i OIE

Izvor: Balkan green energy news

Credit Agricole Srbija potpisala je Ugovor o kreditu sa KfW, nemačkom razvojnom bankom, u ukupnom iznosu od 25 miliona evra, za finansiranje projekata za energetsku efikasnost i korišćenje obnovljivih izvora energije (OIE). Kroz ovu kreditnu liniju, preduzetnici, mala i srednja preduzeća, kao i poljoprivredna gazdinstva imaju mogućnost da iskoriste i deo bespovratnih sredstava kao i potpuno besplatnu pomoć tehničkih konsultanata, koji ocenjuju izvodljivost i isplativost projekta, saopštila je Credit Agricole Srbija. U Credit Agricole Srbija banci kažu da je ovo nastavak saradnje sa KfW bankom, u kojoj se finansiraju projekti sa uštedom primarne energije od najmanje 20% ili smanjenjem emisije CO₂ od najmanje 20%.

Klijent ima pravo na bespovratna sredstva u iznosu od 10% za projekte OIE, odnosno 5–10% za ostale projekte, u zavisnosti od ostvarenog efekta energetske efikasnosti nakon realizacije investicije.

Pravo da apliciraju za bespovratna sredstva imaju preduzetnici, zadruge, registrovana poljoprivredna gazdinstva sa aktivnim statusom i pravna lica, koja imaju do 250 zaposlenih i godišnji promet do 50 miliona evra, posmatrano na konsolidovanoj osnovi, po zvaničnim finansijskim izveštajima za poslednju završenu fiskalnu godinu, objašnjavaju u Credit Agricole Srbija.

Klijentima se sredstva odobravanju na maksimalni rok do sedam godina, sa grejs periodom do 12 meseci, pri čemu je maksimalan iznos kredita za projekte energetske efikasnosti do 1.000.000 evra, a za projekte OIE do 3.000.000 evra. Da bi se ovakav kredit realizovao, potrebno da je da se klijent obrati banci i podnese zahtev za finansiranje pre ulaska u investiciju. Ukoliko investicija podrazumeva zamenu postojeće opreme energetski efikasnijom, potrebno je dostaviti dokumentaciju o novoj opremi koja se kupuje, kao i staroj, kako bi se utvrdilo da li se zamenom opreme ostvaruje smanjenje emisije CO₂ ili smanjenje potrošnje primarne energije za najmanje 20%.

Predmet finansiranja može biti kupovina nove mehanizacije, opreme (kotlovi na biomasu, sušare na biomasu, solarni paneli, kompresori za hladnjake, inkubatorske stanice), vozila za poslovne svrhe, objašnjavaju u Credit Agricole Srbija.

Ukoliko se radi o ulaganju u projekte OIE (biogasne i solarne elektrane) ili ostalih ulaganja kojima se ostvaruje efekat energetske efikasnosti (putem izolacije objekata, zamene osvetljenja, rekonstrukcije sistema grejanja), potrebno je da klijent dostavi banci biznis plan na osnovu kog se utvrđuje da li se realizacijom ulaganja ostvaruje efekat smanjenja emisije CO₂ ili smanjenja potrošnje primarne energije za minimum 20%.

Nakon realizacije investicije, konsultanti KfW-a obavljaju evaluaciju projekta i potvrđuju da li je projekat realizovan u skladu sa KfW uslovima, nakon čega se klijentu isplaćuje grant, poručuju iz Credit Agricole Srbija.

